

Návštěva u malé sestry Radky

Jsou to už skoro čtyři roky, co se Radka Loudová rozhodla odejít z Kutné Hory za hlasem svého Pána, do fraternity Malých sester Ježíšových. Je to velká věc, když Bůh povolává člověka (včetně povolání do manželství) a velké štěstí člověka, když dokáže na tuto Boží nabídku odpovědět. Každé Boží povolání k zasvěcenému životu není pouze osobním darem, ale i darem celé církvi. Povolání malé sestry Radky je tudíž darem pro celé kutnohorské farní společenství. Vždy, když sestra Radka zavítá o dovolené na pár dní do naší farnosti, zpytují svědomí, jak ji naše společenství duchovně podporuje v době jejího rozhodování. Člověk si v takových chvílích bohužel uvědomí pravdivost rčení „Sejde z očí, sejde z mysli.“ Proto jsem se rozhodl, že ji musím v době jejího noviciátu navštívit.

Zima sice na cestování není ideální, ale čas po Vánocích je přece jenom klidnější než kolem Velikonoc. Proto jsem si vzal tři dny dovolené a vyrazil na Slovensko. Jeden den jsem strávil u známého kněze ze studií v bratislavském semináři a druhý den pokračoval do středního Slovenska, do městečka Brezna nedaleko Banské Bystrice. Je to podobně velké město jako Kutná Hora. Žije zde početná romská komunita (asi 3 000 Romů), ve které se sestry rozhodly působit – především s těmito chudými lidmi sdílet jejich způsob života.

Upřímně řečeno, byl jsem velmi zvědavý, jak taková romská čtvrť vypadá a v jakých podmínkách sestry žijí. Po příjezdu jsem byl velmi mile překvapen. Jednalo se o řady malých domků, někdy i hezky opravených. První, koho jsem potkal, byla paní Darina. Kráčela v bačkorách po zasněžené silnici a živě rozhazovala rukama, když jsem ji náznaky prosil, jestli by nemohla přejít na chodník, abych mohl projet. Když zjistila, že jsem zaparkoval u sester, dostalo se mi od ní milého přijetí.

Když jsem vstoupil do malého, skromného, ale útulného domku, přivítala mě snědá usměvavá sestra. Myslel jsem, že je odněkud z Brazílie. Ke svému překvapení jsem zjistil, že sestra Janka je Romka a pochází z východního Slovenska. Společně s ní a se sestrou Radkou je v komunitě ještě další Slovenka, sestra Ľubica, a přestavená sestra Brigita, která na Slovensko přišla tuším skoro před dvaceti lety z Německa.

Tyto čtyři sestry bydlí v domečku se dvěma malými místnostmi, kde mají kapli, ložnici i obývací. Většina jejich života se však odehrává v ještě menší kuchyňce, kde se dveře opravdu netrhnou. Tolik „neohlášených“ návštěv jsem opravdu nečekal. Nejprve se objevili sousedé, pak přišla paní poprosit o telefonát do nemocnice, vzápětí si přišla jiná paní postěžovat na svého příbuzného, který v noci prohrál 50 euro v automatech, pak přišel nějaký mladík poprosit sestry o prášek na bolení zubů. Jen jsem seděl, díval se a poslouchal. Představoval jsem si sebe, jak bych byl netrpělivý, kdyby mi před obědem přišla už pátá návštěva. Na sestrách však nebyla žádná netrpělivost poznat. Všechny vlídně a srdečně přijímaly, pokud mohly, posloužily, a po krátkém rozhovoru se s nimi rozloučily. Bylo opravdu cítit, že u sester se ti lidé cítí přijati a v bezpečí. Bylo to opravdu krásné. Zvláště úsměvné bylo, když do dveří nakouklo několik malých snědých kluků vracejících se ze školy. Ptali se, zda mohou odpoledne přijít zase uklízet sněh. Ocenil jsem nejen jejich snahu něco dělat, ale i zbožný pozdrav.

Výborný oběd (fazolová polévka a guláš s domácími kroketami), který připravila sestra Radka, se stal příležitostí k vyprávění o životě sester. Mimo jiné jsem se dozvěděl, že každá z nich si před své jméno píše ještě slovo malá. Proto se učím hovořit o malé sestře Radce. Jejich spiritualitou je život mezi chudými a potřebnými. Proto také žijí pouze z dávky hmotné nouze (62 euro měsíčně) a společně s některými Romy chodí v rámci veřejně prospěšných prací uklízet město a třídit odpad. V tomto regionu je velmi těžké sehnat zaměstnání, a tak mohou takto pracovat pouze 20 hodin týdně, bez nároku na dovolenou či důchod. Za tuto práci dostanou měsíčně dalších 62 euro. Upřímně řečeno, neumím si přestavit, jak je možné se 124 euro měsíčně vyžít.

Během povídání přicházely další návštěvy. Paní Gaba přišla poprosit o telefon do nemocnice. Její manžel čekal na operaci páteře a chtěla znát stav. U stolu s pláčem hovořila, jak se jí o manželovi v noci zdál sen. Jak nemohla pak spát, a tak se modlila. Zároveň pronesla opravdu pěknou větu: „Prosila jsem Pána Boha za odpuštění, že se k němu modlím, jen když něco potřebuji.“

Po kávě jsme se vydali na procházku osadou. Romové se mnohdy stydí, že nemohou návštěvu náležitě pohostit, ale vždy ji rádi přijmou. Zavítali jsme nejprve do domu, kde žije celkem pět rodin. Dům vystavěl manžel matky deseti dětí. Vyprávěla o svém životě. Jak pracovala v kravíně, starala se o rodinu, jak každý den vstávala ve čtyři hodiny do práce, o svém manželovi a především o svém nejmladším synovi Markovi. Narodil se jí v šestém měsíci těhotenství a lékaři mu nedávali mnoho naděje. Vyprávěla celkem drsně, ale upřímně. Po jistých vnitřních bojích se svého syna opravdu ujala a společně s manželem ho naučili chodit i mluvit. Postižení je i dnes na již dospělém chlapci vidět. Ale když se člověk dozví, že každý den chodí na bohoslužbu, ministruje, je v rodině oblíben a ještě celkem hezky zpívá, nezbyvá než Boha chválit a zároveň prosit za odpuštění, že pro nás někdy není každý život stejně drahý a vzácný.

Věděl jsem, že těm lidem nemohu nějak konkrétně pomoci, ale zároveň jsem prožíval radost, že jim mohu vyprošovat Boží požehnání. V každé rodině jsem požádal, zda se za ně mohu pomodlit a svěřit je do Boží ochrany. Vždyť On je ten jediný, který lidi opravdu bez výhrad miluje a je jim nablízku. V uších mi stále zněla odpověď sestry Brigity na otázku jak jim pomoci: „Otevřít své srdce a oči pro Romy je víc než jim posílat peníze.“

Při další návštěvě, u paní Moniky, jsme hovořili o dětech i o problémech se dřevem. Říkala, že si bude muset půjčit 20 euro na dřevo, aby měla zítra čím topit. Zároveň však v místnosti, kde bylo jako v sauně, otevřela dvířka od kamen a vhodila do nich jedno z posledních polínek ☺.

Cestou po osadě mi sestry ukazovaly i dům, který je prakticky neobyvatelný, kde neteče ani voda a kde jsou podmínky k životu opravdu neúnosné. Při dalších návštěvách jsem se dozvěděl, že se Romové bojí zubařů, a proto k nim vůbec nechodí a mají neustálé bolesti. Pronikl jsem také do problematiky lichvy. Půjčují si se stoprocentními úroky (!) a bojí se nesplatit, protože by je v komunitě pomluvili. Dozvěděl jsem se, že se nevdávají a nežení, protože nemají na hostinu pro početnou rodinu. Jak je po ně těžké sehnat dřevo, protože při krádeži v lese jim hrozí pokuty, jak chodí do na „čučoriedky“ do Nízkých Tater, nebo kolikrát je jejich vlastní kápo podvedli, když jim nedali náležitou mzdu za odvedenou práci.

Je těžké poslouchat tolik nářků. Nejraději byste otevřeli peněženku a dali nějakou korunu. Zároveň však víte, že to není řešení. Asi i proto mají sestry právě tolik peněz jako Romové, aby nebyly sužovány tímto pokušením. Rády se rozdělí o to málo, co mají, ale finančně pomohou pouze mimořádně a musí s tím souhlasit celá komunita.

Naše procházka skončila u maminky s dvojčátky s krásnými očima. Pak už následovala večerní mše svatá v malé kapličky sester, večere a po ní jsem se se sestrami rozloučil a odjel přespat na místní faru. Při vínku jsem s panem děkanem pohovořil o situaci církve v Čechách a na Slovensku a seznámil jsem se i s životem místní farnosti.

Druhý den ráno jsem do auta přibral Eriku a Stana, kteří se potřebovali dostat do Čech za prací, a s krásnými dojmy opouštěl tento kraj pod Nízkými Tatrami. Uvědomil jsem si, jak jsem si mezi těmito lidmi nejen dobře odpočinul, ale snad se jim i trochu přiblížil. Náš největší problém asi není to, že nevíme si rady, jak jim pomoci, ale spíše to, že jsme jim ještě neotevřeli svá srdce a oči - jak by řekla sestra Brigita.

A jak se daří malé sestře Radce? Jednoduše řečeno, myslím, že je šťastná, neboť šla za hlasem svého Pána. V létě zakončí noviciát a bude skládat své první řeholní sliby. Bude to vhodná příležitost třeba i pro vás se s ní setkat a také Pánu Bohu poděkovat, že právě z našeho společenství někoho povolal k zasvěcenému životu. A možná, že to bude také další příležitost podívat se do slovenského Brezna. Ježíš ať žehná svým malým sestřám i těm, ke kterým je poslal.

P. Jan Uhlíř

Společenství Malých sester Ježíšových založila malá sestra Magdaléna Ježíšova (1898 – 1989) v Alžírsku v roce 1939. Inspirací jí byl blahoslavený Charles de Foucauld, který zemřel v roce 1916 v kmeni Tuaregů, za který obětoval svůj život. Své poslání malé sestry nalézají v přítomnosti mezi nejubožejšími a nejchudšími, aby jim skrze své přátelství mohli zprostředkovat Boží lásku.